

Van verdronken polders en vijandelijke invasies

Strand, mooie oude plaatsjes en al even mooie fietspaden: fietsen door West-Zeeuws-Vlaanderen is een feest. Maar het land draagt ook de sporen van brute invasies. Oorlogen en het woeste Noordzeewater hebben het landschap getekend.

Tekst & productie **Linda Korsten / Tekstbureau Link & co**

Tijd verstrijkt anders aan zee. Het lijkt wel alsof de klok soms even stopt, of zelfs terugloopt. Dat komt voor een deel doordat het landschap nauwelijks verandert. Het herinnert je mis-

schien wel aan vakanties uit je jeugd: eindeloze zomerdagen met lauwwarme limonade en zand dat knarste tussen je tanden. Gek genoeg is het altijd weer veel te snel tijd om

naar huis te gaan. Tenzij je een geluksvogel bent, zoals wij, en in een strandhuisje mag slapen. Tegen de tijd dat de zon ondergaat hebben we het strand haast voor onszelf. In de schemering verzachten de contouren. De duinen van Walcheren lijken net bergen in een ver en exotisch land. De vuurtoren van Dishoek knipoogt in de verte. We vallen in slaap bij het geluid van de branding. Hier bij Groede hebben ze de strandhuisjes goed aangepakt en er geen romeltje van gemaakt, zoals op veel andere plaatsen. De huisjes moesten van de gemeente passen in het landschap, vandaar het bijzondere ontwerp. De ronde achterkant doet denken aan



Daniel de Klevith

Om naar uit te kijken: een terrasje in Groede



Alleen voor echte
geluksvogels

een golf, de grote glazen wand weerspiegelt steeds veranderende luchten. Fijn om te weten: de huisjes zijn duurzaam gebouwd en voorzien van allerlei energiebesparingen. Je bent hier immers te gast in de natuur.

Waterdunen

Het is maar goed dat het fietsen een feest is hier in West-Zeeuws-Vlaanderen. Anders zaten we de hele dag naar de zee te kijken. Prachtige fietspadjes leiden je langs tal van mooie plekken. Met al die slingerende weggetjes en oude dijkhuisjes lijkt de tijd ook in het achterland af en toe stil te staan. Toch is er hier veel veranderd de afgelopen eeuwen. Het Zwin, op de grens van Nederland en België, was vroeger de handelsroute richting Brugge. Nu is het een natuurgebied

waar het zeewater alleen bij vloed binnenstroomt. Een nieuw natuurgebied vind je vlakbij Groede: Waterdunen, aangelegd als onderdeel van het kustversterkingsproject. Dijken en duinen zijn versterkt om een superstorm te kunnen weerstaan, die eens in de vierduizend jaar kan voorkomen.

Dankzij Cats droge voeten in Groede

De schrijver Jacob Cats (1577-1660) woonde een paar jaar in Groede, aan de Catsweg. Hij gebruikte zijn vermogen om hier dijken en polders aan laten te leggen. Tegenwoordig kijkt hij als beeld, zittend op een stoel naast de kerk, naar de omliggende terrassen. In de kerk vind je een historische preekstoel, geschonken door zijn familie.

Dat het land hier regelmatig is geteisterd door de zee, zie je overal om je heen. Net onder Nieuwvliet-Bad vind je nog een bijzonder gebied: de Verdrongen Zwarte Polder. In 1802 overstroomde de Zwarte Polder, vandaar de mysterieuze naam. De zee spoelt nog steeds naar binnen via de slufte, een opening in de duinenrij. Door de overgang van zand naar klei en van zout tot zoet water komt er een enorme rijkdom aan vogels en planten voor. Vanaf het fietspad op de dijk heb je een waanzinnig uitzicht. Het lijkt wel Normandië of Kroatië, met dat uitgestrekte strand, de baaitjes en kreken.

Prins Maurits

Het weidse landschap is sereen, maar draagt de sporen van woeste oorlogen en dijkdoorbraken. Een mooi





De vuurtoren van Breskens
is gemaakt van gietijzer

fietspad leidt vlak langs de Zwartegatse Kreek, dichtbij Groede. Toen de dijk doorbrak bij de Allerheiligenvloed van 1570 werd hier een getijdengeul gevormd. Hoe groot die was, blijkt wel uit het feit dat Prins Maurits hier in 1604 met een invasievloot aan kon meren tijdens de Tachtigjarige Oorlog. 'De vloot lant hier meest,' schreef de bekende cartograaf Floris Balthasar op zijn kaart van het gebied. Hier in het westen van Zeeuws-Vlaanderen zijn veel verdedigingswerken aangelegd tijdens de

Tachtigjarige Oorlog (1568-1648), door beide strijdende partijen: de Noordelijke Nederlanden en de Spaanse kroon. Deze Staats-Spaanse Linies, een keten van forten,

Tip: pap zeggen

Zeker proeven in het leuke Groede: Groese Paptaart, een soort puddingbroodje. Het werd vroeger als lekkernij door de landeigenaren aan de boeren aangeboden als die hun pacht kwamen betalen. Kenners bestellen het 'meej bruune suuker'!

vestingen en linedijken, duiken telkens weer op tijdens je fietstocht. Zo liet Maurits bij Retranchement (Frans voor 'verschansing') twee forten bouwen. Fort Nassau en de wallen zijn nog steeds goed te zien. Bij Bakkersdam kom je langs de Linie, een vaarweg die in de 17e eeuw als waterlinie werd gebruikt. Er werd een hele reeks schansen langs gebouwd, waarvan de meeste weer zijn verdwenen. Maar op een fietskaart zijn ze nog te herkennen aan de vierkante vlekjes groen, omzoomd door een hoekige weg.



Verdwenen dorpen

Wat ook meteen opvalt als je je fietskaart goed bestudeert, is al die kreken die je in het achterland tegenkomt. Vaak zijn het resten van dijkdoorbraken, die kilometers landinwaarts doorlopen. De Nieuwkerkse kreek is bijvoorbeeld ontstaan bij een doorbraak, dat zie je aan de hoge steile oevers. Maar je fietst ook langs oude getijdekreken, die te breed waren om in te polderen. Mooi om te zien zijn de vele dijkjes bij het gehucht Marolleput – vlakbij een leuke theetuin. In de Morelleput. Ze vormen samen het bewijs dat hier een brede kreek is 'opgerold', door steeds kleine stukjes in te polderen. Als je die dijken en kreken zo bekijkt, is het ineens niet meer zo'n gek idee dat veel van de dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen vroeger eilanden waren. Het gebied werd regelmatig

overspoeld. Tal van dorpen verdwenen in de zee. Toch vind je hier ook de oudste stad van Zeeland: Aardenburg. Hier lag van het jaar 175 tot 270 een Romeins Castellum, een fort voor wel 300 soldaten.

Nu stap je in Aardenburg vooral af vanwege de Sint Bavokerk, het enige voorbeeld van Schelde-gotiek in Nederland. De kerk werd gebouwd in de tiende eeuw, maar is in de Tachtigjarige Oorlog en ook in de Tweede Wereldoorlog grotendeels verwoest. Tijdens de restauratie in 1949 werden hier bij toeval grafkelders blootgelegd. Oude bewoners van Aardenburg verhaalden vaak over mooie schilderijen die hier onder de grond zouden moeten liggen. Ze bleken gelijk te hebben: in de kerk zijn nu de prachtig beschilderde veertiende-eeuwse sarcophagen te zien, opgegraven uit de diepte.

WOORDEN SCHIETEN TEKORT

In Sluis fiets je langs mooie veertiende-eeuwse vestingwerken. De stervorm is goed te beleven vanaf de fiets. Door de verzanding van het Zwin raakte Sluis achterop. De stad speelde nog wel een rol in de Staats-Spaanse Linies, maar bloeide pas weer echt op toen in de twintigste eeuw Franse kloosterorden naar Sluis trokken. Op zondag kregen de leerlingen bezoek van hun familie: sindsdien zijn de winkels in Sluis open op zondag. Je vindt er veel leuke terrasjes en winkels. Op het Walplein in Sluis staat het borstbeeld van Johan Hendrik van Dale, schoolmeester in Sluis en auteur van het Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal. Echt leuk vond hij het schrijven van het woordenboek niet: 'Het schrijven van een woordenboek is een ondankbaar, een verdrietig werk. Is er veel, dat men heeft opgenomen of verbeterd, er is nog veel meer dat men vergeten heeft, dat de aandacht ontsnapt is en alzoo onverbeterd is gebleven.'

ZEEUWS LANDSCHAP

Mooi vakantiepark: Landal Strand Resort Nieuwvliet-Bad, met ruime Zeeuwse huizen in een hersteld krekenslandschap. Met fietsverhuur. landal.nl

PRAKTISCH

Ook slapen op het strand?

De Panoramahuisjes worden verhuurd door Strandcamping Groede, waar je ook fietsen kunt huren. panoramahuisje.nl

Meer informatie over

West-Zeeuws-Vlaanderen:
vvvzeeland.nl





ROUTE GROEDE

Afstand 67 km

Startpunt
parkeerterrein P2,
Sluis

Parkeren
In Sluis (P1, P2,
P3), dagtarief van
maximaal € 3,50
per dag. Route
start bij P2.

Autonavigatie
N51 18.616
E3 23.014

Afkortingen
LA = Linksaf
RA = Rechtsaf
RD = Rechtdoor
Y = Wegwijzer
PS = Paddenstoel
KP = Knooppunt
Ri. = richting



FietsActief route-archief
Je vindt het volledige
routeverhaal plus
beschrijving en het
gps-bestand terug op
[fietsactief.nl/
routesluis](https://fietsactief.nl/routesluis)
Speciaal voor abonnees

1. Vanaf de start in **Sluis** naar rotonde en LA (*Walplein*), klinkerstraat op. 1e Afslag LA ri. KP96, wordt asfaltweg. Later bordje *Hoogstraat*. Op T-kruising bij KP96 LA naar KP31 – 30 – 29.
2. Na KP29 1e afslag LA, duinpad op, later ri. KP32. Bij KP32 – 37 – 10 – 83 – 14 – ri. 20.
3. Op schuine kruising KP-route verlaten en LA, dijk af ri. parkeerterrein. Langs Vuurtoren van Nieuwe Sluis. Later de dijk op en op kruising LA, ri. KP20 voor horeca Loods Tien. Voor route hier scherp RA, fietspad op, later ri. KP14. Op schuine kruising links aanhouden, asfaltweg op en dijk naar beneden. 1e Pad LA, asfaltpad.
4. Einde weg, op T-kruising RA fietspad op en later langs parkeerterrein. Bij Y18879/1 LA ri. Groede. Weg oversteken en RD, ri. KP85 – 15 – 17 – 42 – 84 – ri. 40 maar op 2e T-kruising KP-route verlaten en LA, verhard pad op. Wordt later asfaltweg.
5. Einde weg, op T-kruising RA. Later ri. KP46, fietspad op en **Scherpbier** uit. Bij KP46 – 47 – 78 – 77 – 76 – 73 – 49 – 74 – 72 – 71 en **Aardenburg** in ri. KP70 – ri. 99.
6. Bij Y10928/1 KP-route verlaten en LA (*Heilleweg*). 1e afslag RA (*Kruisdijk*). 1e afslag LA (*Pietersdijk*). Later ri. KP99 in **Sluis** bij KP99 – 94 – 98 – ri. 96, maar op rotonde LA, terug naar Start.

KORTERE ROUTE

Deze route is uitgezet voor een zuidwestelijke wind, met aan het slot wind mee. Inkorten? Vanuit Oostburg via KP40-95-97-96 terug naar P2.



Groede Podium

Dit park is een mooi plekje om een terrasje te pakken, tussen Groede en het strand. Bijzonder zijn de bunkers, waar in WOII krijgsgevangenen en dwangarbeiders woonden die werkten aan de Atlantikwall. De bunkers waren beschilderd als huis om ze te camoufleren. Met infocentrum.
groedepodium.nl